

Voornemen en Participatieplan

Opwaardering van de 380kV hoogspannings- verbinding Dodewaard – Doetinchem

Datum 16-05-2025
Versie Definitief

Inhoudsopgave

Inhoudsopgave

1	INLEIDING EN LEESWIJZER	3
2	HET VOORNEMEN	4
2.1	WAAROM DIT PROJECT?	4
2.2	WAT HOUDT DIT PROJECT IN?	5
2.3	OPGAVE EN DOELSTELLINGEN.....	6
2.4	AANDACHTSPUNTEN.....	7
2.5	WIE ZIJN ER BIJ HET PROJECT BETROKKEN?.....	8
2.6	SAMENHANG MET ANDERE PROJECTEN	9
2.7	PROJECTPROCEDURE.....	10
2.8	FORMELE INSpraakPERIODES IN DE PROCEDURE	13
3	VOORSTEL VOOR PARTICIPATIE.....	14
3.1	WAAROM PARTICIPATIE?.....	14
3.2	WIE WORDEN ER BETROKKEN?.....	15
3.3	UITGANGSPUNTEN BIJ PARTICIPATIE EN COMMUNICATIE.....	15
3.4	HOE COMMUNICEREN WE MET DE OMGEVING VAN HET PROJECT?	16
3.5	PARTICIPATIE-ACTIVITEITEN TIJDENS DE PROCEDURE VAN HET PROJECT.....	17
4	DENK MEE, WE ZIEN UW REACTIE GRAAG TEGEMOET.....	20
4.1	WAAROVER KUNT U MEEDENKEN?	20
4.2	WAT GEBEURD ER MET UW INBRENG?.....	21
4.3	INFORMATIEBIJeenKOMSTEN EN CONTACTGEGEVENS	21

1 Inleiding en Leeswijzer

De hoogspanningsverbindingen van 380 kilovolt (kV) vormen de snelwegen van het Nederlandse hoogspanningsnet. Deze verbindingen bezitten een grote transportcapaciteit. Maar op steeds meer plekken, nu en in de toekomst, lopen we tegen de grenzen van die transportcapaciteit aan. Steeds meer mensen stappen over op elektrisch koken, verwarmen en vervoer. Ook de manier waarop we energie opwekken verandert door een groeiend aandeel van duurzame energie uit wind en zon. Hierdoor groeit de vraag naar elektriciteit onverminderd hard en moet de transportcapaciteit worden uitgebreid.

Het bestaande 380 kV-hoogspanningsnet, waaronder de 380 kV-verbinding tussen Dodewaard en Doetinchem, wordt daarom stapsgewijs door TenneT opgewaardeerd. Dit wordt gedaan door de huidige hoogspanningslijnen (de zogenoemde geleiders) van de bestaande masten te vervangen door nieuwe geleiders met een grotere capaciteit. Daardoor kan de verbinding in de toekomst meer stroom vervoeren. TenneT combineert de werkzaamheden met groot onderhoud, zoals het vervangen van isolatoren en bliksemdraden en het versterken van masten.

Om dit te kunnen doen moeten er ruimtelijke besluiten gewijzigd worden en zijn er vergunningen nodig. Daarom heeft netbeheerder TenneT het ministerie van Klimaat en Groene Groei (KGG) gevraagd een projectprocedure te starten voor de opwaardering van de bestaande hoogspanningsverbinding tussen Dodewaard en Doetinchem. De procedure start met de publicatie van het Voornemen en Participatieplan en eindigt in 2028 met een projectbesluit, waar ook de vergunningen bij worden afgegeven. Na dit projectbesluit zullen de werkzaamheden van start gaan.

Dit document beschrijft dit Voornemen en daarnaast het Participatieplan. Dat houdt in dat u in dit document leest wat dit project inhoudt, waarom TenneT dit project wil uitvoeren en hoe KGG en TenneT de omgeving informeren over en betrekken bij dit project.

Leeswijzer

Hoofdstuk 2 vertelt over wat het project inhoudt. Hierin staat waarom TenneT de 380 kV-hoogspanningsverbinding tussen Dodewaard en Doetinchem gaat opwaarderen en hoe dit gebeurt. Daarnaast wordt de procedure voor dit project in dit hoofdstuk uitgelegd.

In hoofdstuk 3 staat hoe iedereen kan meedenken en meepraten over dit project. We noemen dit 'participeren'. Hiervoor organiseren TenneT en KGG meerdere activiteiten tijdens de procedure van dit project. Tenslotte staat in hoofdstuk 4 hoe iedereen contact op kan nemen met TenneT en KGG.

2 Het Voornemen

2.1 Waarom dit project?

TenneT heeft de wettelijke taak ervoor te zorgen dat elektriciteit altijd en overal beschikbaar is. Verder is TenneT beheerder van verschillende soorten transportnetten voor stroom; één daarvan is het 380 kV- hoogspanningsnet. TenneT berekent regelmatig hoeveel stroom het netwerk kan vervoeren en hoeveel stroomtransport in de toekomst nodig is. Hieruit is gebleken dat de bestaande 380 kV-hoogspanningsverbinding tussen Dodewaard en Doetinchem op de korte termijn, vanaf 2030, niet meer altijd genoeg elektriciteit kan vervoeren.

Dit komt omdat door de energietransitie veel meer stroom geproduceerd en verbruikt wordt. Het aantal aanbieders van (groene) stroom neemt toe en de groei van afnemers is hoog als gevolg van de verduurzaming (elektrificatie) van huishoudens, (grote) bedrijven, transport en industrieën. Er moet dus ook veel meer stroom vervoerd moet worden. Er ontstaat steeds meer ‘verkeer’ op het net en de huidige verbindingen kunnen het tempo van de leveranciers en afnemers niet bijhouden. Zo ontstaat netcongestie. Dit heeft serieuze consequenties voor de leveringszekerheid die in Nederland geboden wordt. Er kunnen dan bijvoorbeeld geen nieuwe woningen of bedrijven worden aangesloten op het stroomnetwerk.

Er wordt op verschillende manieren gewerkt aan het verkleinen en verhelpen van de huidige congestie en toekomstige knelpunten die voorzien zijn in het net. Naast het realiseren van nieuwe verbindingen wordt de stroomcapaciteit van bestaande verbindingen vergroot door het uitvoeren van opwaarderingen. Het project Opwaardering Dodewaard-Doetinchem is een opwaarderingsproject aan een bestaande verbinding. Met een dergelijke opwaardering kan op de korte termijn (2030) een aanzienlijke bijdrage worden geleverd aan de oplossing van netcongestie. In Figuur 1 op de pagina hieronder is de loop van de 380 kV-hoogspanningsverbinding Dodewaard-Doetinchem te zien.

Figuur 1: Loop van de 380 kV-hoogspanningsverbinding Dodewaard Doetinchem. De afgelopen jaren zijn al een aantal opwaarderingsprojecten uitgevoerd. Hiervoor voert TenneT een landelijk Programma uit. Op www.tennet.eu/opwaarderen-380kV-net leest u hier meer over.

2.2 Wat houdt dit project in?

Dit project is een opwaarderingsproject. Opwaarderen betekent dat de bestaande 380 kV-hoogspanningsverbinding tussen Dodewaard en Doetinchem geschikt wordt gemaakt voor het vervoeren van stroom met een grotere stroomsterkte. Door de grotere stroomsterkte kan er meer elektriciteit vervoerd worden. De stroomsterkte van deze verbinding wordt verhoogd van 2.500 ampère (2,5 kA) naar 4.000 ampère (4 kA). Dit wordt gedaan door de bestaande hoogspanningsleidingen te vervangen door nieuwe. Daarnaast worden de geleiders waar deze lijnen in hangen vervangen door nieuwe geleiders: zogenaamde HTLS-geleiders (High Temperature Low Sag).

De in dit voornemen voorgestelde opwaardering biedt tussen Dodewaard en Doetinchem voor de korte termijn (2030) een oplossing om het capaciteitsprobleem in het 380 kV-hoogspanningsnet te voorkomen.

Wat is een ampère?

De sterkte van elektrische stroom wordt aangegeven in ampère. De ampère is de eenheid van stroom, net zoals de meter de eenheid van lengte is.

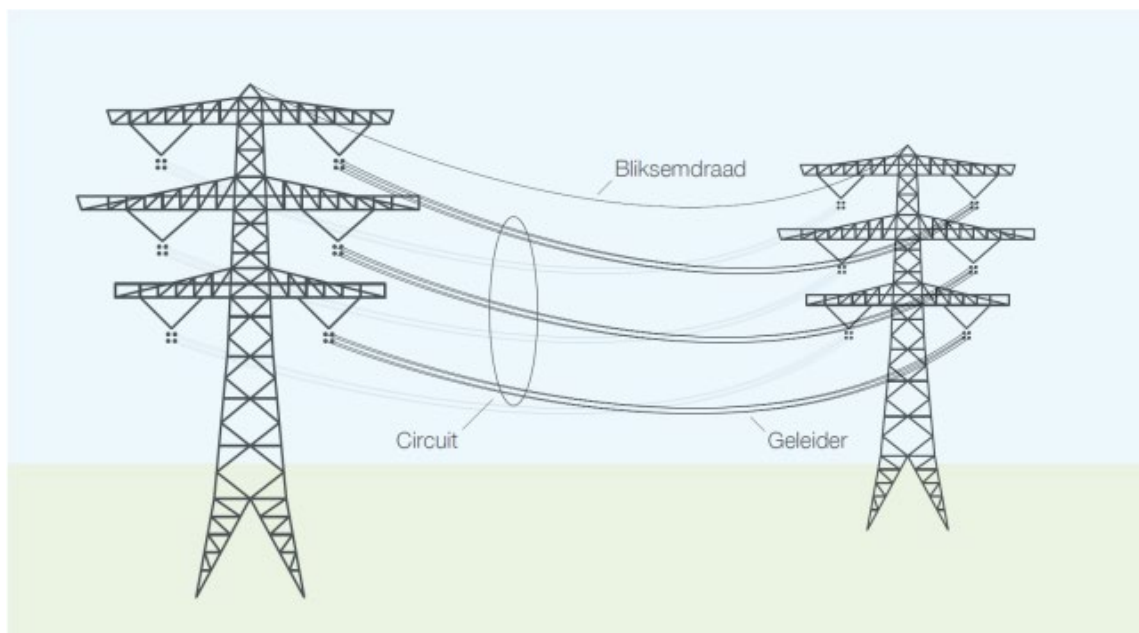
Je zou dit kunnen vergelijken met water dat vanuit de bergen naar zee stroomt. Het aantal ampères geeft dan aan hoeveel water er per seconde voorbijkomt. Het aantal volts is in dit voorbeeld het hoogteverschil tussen de bergen en de zee, verantwoordelijk voor de stroming van het water.

Bij de opwaardering van de lijn Dodewaard-Doetinchem blijft het voltage gelijk; dat is en blijft 380.000 volt, oftewel 380 kilovolt. Het aantal ampères wijzigt wel, dit wordt verhoogd van 2.500 ampère naar 4.000 ampère, oftewel 2,5 kA naar

4kA. Hierdoor kan er meer stroom per seconde tussen de verbindingen bewegen en er wordt dus meer stroom binnen dezelfde tijd getransporteerd.

De nieuwe lijnen zijn even zwaar als de oude en kunnen in de bestaande masten worden opgehangen. Het is daarom niet nodig dat er ook nieuwe masten komen. De bestaande masten worden voor dit opwaarderingproject gebruikt en niet verplaatst. Om te kunnen voldoen aan de huidige bouwnormen zijn op sommige plaatsen maatregelen aan de constructies van de masten fundaties nodig. Dit betreft verzwarend van de staalconstructie en fundaties. De masten zijn rond 1987 gebouwd, een tijd waarin andere normen golden. Het vervangen de geleiders wordt daarom gecombineerd met groot onderhoud, zoals het vervangen van isolatoren en bliksemdraden. Door dit te combineren probeert TenneT de impact op de omgeving te beperken.

De hoogspanningsverbinding Dodewaard-Doetinchem bestaat uit twee circuits (zie figuur 2). Om de levering van stroom te kunnen garanderen moet er altijd 1 circuit in bedrijf blijven. Daarom vinden de werkzaamheden langs de verbinding in 2 fases plaats. Per fase worden de lijnen en geleiders van 1 circuit vervangen, zodat er altijd 1 circuit in bedrijf blijft.

Figuur 2: Schematisch overzicht van de circuits in een hoogspanningsmast.

2.3 Opgave en doelstellingen

De doelstelling van het project is het vergroten van de transportcapaciteit van de bestaande 380 kV-hoogspanningsverbinding tussen de bestaande 380 kV-hoogspanningsstations Dodewaard en Doetinchem.

De opgave van het project is het opwaarderen van de bestaande 380 kV-hoogspanningsverbinding tussen Dodewaard en Doetinchem door het vervangen van de lijnen en de geleiders en het

doorlopen van de verkenning en besluitvorming hiervoor. De verkenning is beperkt tot de manieren van uitvoering. In paragraaf 2.4 wordt dit verder toegelicht.

2.4 Aandachtspunten

Opwaardering in plaats van nieuwbouw

Een van de manieren om meer transportcapaciteit te krijgen is door een extra verbinding te bouwen langs de al bestaande. In dit project wordt dit niet als een oplossing gezien. Een nieuwe hoogspanningsverbinding bouwen heeft een complexere en langer durende procedure en een grotere ruimtelijke impact dan de opwaardering van een bestaande hoogspanningsverbinding. Daarnaast duurt de procedure voor de aanleg van een nieuwe hoogspanningsverbinding zo lang dat dit geen oplossing biedt voor het knelpunt op de korte termijn (2030).

Daarbij zijn de effecten op de omgeving bij het bouwen van een nieuwe hoogspanningsverbinding veel groter dan wanneer een bestaande verbinding wordt versterkt. Het ruimtelijke beleid van KGG is daarom dat eerst bestaande hoogspanningsverbindingen worden opgewaardeerd voordat nieuwe verbindingen worden bijgebouwd (zie

<https://www.rijksoverheid.nl/documenten/rapporten/2024/03/04/programma-energiehoofdstructuur>).

Ten slotte is het bouwen van een nieuwe hoogspanningsverbinding veel duurder dan een opwaardering. Om deze redenen is het bouwen van een nieuwe verbinding in dit project niet onderzocht. Dat betekent ook dat de verkenning naar oplossingen binnen de procedure beperkt is tot het verkennen van oplossingen in de uitvoering van het project.

Magneetvelden

TenneT staat voor een zorgvuldige inpassing van haar assets (eigendommen) in de omgeving. Hierbij wordt alle geldende wet- en regelgeving en beleid nageleefd. Voor magneetvelden is het 'Voorzorgbeleid magneetvelden' uit 2023 van toepassing. Voor opwaarderingsprojecten betekent dit dat zogenaamde 'bronmaatregelen' worden uitgevoerd om de magneetvelden te verkleinen, in de vorm van fasenoptimalisatie (zie kader hieronder). Hiermee is de verwachting dat de magneetveldzones niet breder zullen worden dan de huidige situatie. Dit moet echter nog definitief berekend worden. In het projectbesluit wordt inzicht gegeven in de ligging van de magneetveldzone voor en na de opwaardering.

Wat is fasenoptimalisatie?

Het gebied nabij een hoogspanningsverbinding waar de veldsterkte van het magneetveld gemiddeld per jaar hoger is dan 0,4 microtesla, noemen we de magneetveldzone.

Technische oplossing

Normaal gesproken wordt de magneetveldzone breder wanneer er meer elektriciteit over de hoogspanningsverbinding getransporteerd wordt. Dat willen we graag voorkomen. Omdat we nieuwe lijnen gaan plaatsen, kunnen we er met een technische oplossing voor zorgen dat de magneetveldzone in breedte gelijk blijft en op een aantal plaatsen zelfs smaller kan worden.

Hoe werkt het?

De meeste hoogspanningsverbindingen bestaan uit twee circuits, één links en één rechts in de mast. Op die manier is het altijd mogelijk om elektriciteit te transporteren, ook wanneer er bijvoorbeeld door een storing één circuit uitvalt. Ieder circuit bestaat weer uit drie fases: drie bundels van elektriciteitslijnen. Iedere fase wekt een magnetisch veld op.

Elke fase heeft daarbij zijn eigen kenmerk, zijn eigen 'timing'. Dit noemen we het klokgetal, uitgedrukt in 4, 8 en 12. Om de magneetveldzone te bepalen moeten de magneetvelden van twee circuits bij elkaar opgeteld worden. Hoe kleiner de optelsom, hoe kleiner de magneetveldzone. Als in twee circuits de fases met dezelfde klokgetallen naast elkaar hangen in de mast, is de optelsom van de magneetvelden het grootst.

Magneetvelden zo klein mogelijk

Omdat we TenneT meer stroom wil transporteren, zonder dat de magneetveldzone breder wordt, onderzoekt TenneT bij het aanpassen van de hoogspanningsverbinding of de volgorde van klokgetallen zodanig aangepast kan worden dat de optelsom van magneetvelden zo klein mogelijk wordt. Dit noemen we ook wel fasen-optimalisatie of klokgetal-optimalisatie. Hierdoor wordt de magneetveldzone naar verwachting niet groter dan in de situatie voor de opwaardering. Dit moet echter nog definitief berekend worden. In sommige gevallen wordt de zone mogelijk zelfs kleiner. Op deze manier voldoet TenneT aan het voorzorgbeleid zoals dat door het Rijk is vastgesteld.

2.5 Wie zijn er bij het project betrokken?

TenneT is de beheerder van het landelijke hoogspanningsnet en initiatiefnemer voor dit project. *TenneT* verzorgt het elektriciteitstransport van grote elektriciteitsproducenten naar en van de netten van de regionale netbeheerders (en in een enkel geval naar grote afnemers). Het netwerk van *TenneT* is aangesloten op het internationale hoogspanningsnetwerk.

De 380 kV-hoogspanningsverbinding Dodewaard-Doetinchem is onderdeel van energie-infrastructuur van nationaal belang. Op basis van artikel 20a van de Elektriciteitswet 1998 is de projectprocedure van toepassing op dit project. Dit betekent dat *de minister van Klimaat en Groene Groei (KGG)* in overeenstemming met de *Minister van Volkshuisvesting en Ruimtelijke Ordening (VRO)* het bevoegd gezag is. Het bevoegd gezag stelt het projectbesluit vast. Daarnaast kan het bevoegd gezag een voorkeursbeslissing nemen als er ruimtelijke keuzes gemaakt moeten worden. Daar is in dit project geen sprake van. De minister van KGG is ook het coördinerend bevoegd gezag voor de uitvoeringsbesluiten.

Voor het verlenen van toestemming voor werken aan hoogspanningsverbindingen van 220 kV en hoger in beschermde natuurgebieden (Natura 2000 gebieden) en het verlenen van vergunningen voor stikstofuitstoot is het *Ministerie van Landbouw, Visserij, Voedselzekerheid en Natuur (LVVN)* bevoegd gezag.

De *Rijksdienst voor Ondernemend Nederland (RVO)* is een uitvoerende dienst van het ministerie van KGG. Deze ondersteunt het ministerie met coördinatie van vergunningverlening, informatievoorziening en communicatie over procedure.

Het ministerie van KGG en *TenneT* voeren de opwaardering van de bestaande 380 kV-hoogspanningsverbinding uit in nauw overleg met betrokken *gemeenten, provincie en waterschappen*. Deze mede-overheden hebben een adviserende en raadplegende rol voor dit project. Daarnaast blijven zij het bevoegd gezag voor het afgeven van vergunningen.

Verder worden er omgevingspartijen betrokken bij dit project door verschillende participatiemomenten en -mogelijkheden. Hoe deze omgevingspartijen, zoals burger, bedrijven, maatschappelijke organisaties en bestuursorganen bij het project worden betrokken is verder beschreven in paragraaf 3.3 en 3.4.

2.6 Samenhang met andere projecten

Dit project staat niet op zichzelf en hangt samen met andere projecten die TenneT uitvoert. We proberen daarom het informeren van belanghebbenden van deze projecten zo goed mogelijk op elkaar te laten aansluiten. Deze projecten doorlopen ieder een aparte ruimtelijke procedure en vergunningentraject. De uitwerking en besluitvorming van de verschillende projecten en de procedures stemmen we zoveel mogelijk op elkaar af. Ook uitvoeringswerkzaamheden van de verschillende projecten stemmen we op elkaar af. Het kan zijn dat de uitvoering van de werkzaamheden van één project afgerond moeten zijn voordat gestart kan worden met werkzaamheden van een volgend project. De volgende projecten van TenneT en andere partijen hebben een raakvlak met dit project:

Aanpassingen 380 kV-hoogspanningsstations Dodewaard en Doetinchem-Langerak

Direct gevolg van het opwaarderingsproject is een beperkte aanpassing op zowel hoogspanningsstation Dodewaard als hoogspanningsstation Doetinchem-Langerak. De omgeving ondervindt hier geen hinder van. De aanpassingen op deze hoogspanningsstations staan los van het opwaarderingsproject.

Naast deze aanpassing vinden er ook onderzoeken plaats om de capaciteit van de beide 380kV-hoogspanningsstations te vergroten om de netcongestie te verminderen. Dit is onderdeel van een veel groter pakket aan maatregelen voor het elektriciteitsnetwerk in Gelderland. In het Provinciale Meerjarenprogramma Infrastructuur Energie en Klimaat ([pMiek 2.0, januari 2025](#)), gepubliceerd op de website van de Provincie Gelderland, is hier meer informatie over opgenomen.

Uitbreiding/vervanging 380kV- en 150kV-hoogspanningsstation Dodewaard

Dit hoogspanningsstation wordt uitgebreid. Dit project is essentieel voor het oplossen van netcongestie in heel Gelderland op korte termijn.

150kV-hoogspanningsverbinding verzwaren Druten-Dodewaard-Tiel-Zaltbommel

Dit project betreft het aanleggen van een extra ondergrondse kabelverbinding.

Uitbreiding/vervangen 380kV-hoogspanningsstation Doetinchem-Langerak

In 2027 wordt de capaciteit van dit hoogspanningsstation uitgebreid door het bijplaatsen van een extra transformator. Daarnaast wordt het hoogspanningsstation verder uitgebreid. Hiervoor is recent de ruimtelijke procedure gestart. De in gebruik name van deze verdere uitbreiding is voorzien na 2032.

Opwaardering bestaande 380 kV-hoogspanningsverbinding Maasbracht-Boxmeer-Dodewaard

Het project Opwaardering 380 kV-hoogspanningsverbinding Maasbracht-Boxmeer-Dodewaard is een apart project die parallel aan dit project de procedure doorloopt. Dit project zal vooral rond het hoogspanningsstation Dodewaard raakvlak met project Opwaardering 380 kV-hoogspanningsverbinding Dodewaard-Doetinchem hebben.

pMIEK projecten

In het Provinciale MIEK zijn ook de gezamenlijke projecten van TenneT en Liander opgenomen. Hierin zijn diverse uitbreidingen van het 150-kV netwerk en nieuwe zogenaamde onderstations (OS)

opgenomen. Vooral het nieuwe 150kV OS in Duiven, 150kV-station Zevenaar en een haalbaarheidsstudie voor een kabeltracé tussen Duiven en Zevenaar raakvlakken hebben raakvlak met dit project.

Infrastructureel werk: ViA15

In het project ViA15 wordt de rijksweg A15 doorgetrokken naar de A12 en worden de A12 en A15 verbreed. Een groot deel van het tracé is gelegen naast het tracé van de 380 kV-hoogspanningsverbinding Dodewaard-Doetinchem. Ook in de planning van de werkzaamheden is afstemming tussen TenneT en Rijkswaterstaat (RWS) noodzakelijk. Hiervoor zijn reeds separate overleggen opgestart met het Projectbureau ViA15.

Initiatieven van derden:

TenneT is in veel gevallen geen eigenaar van de percelen waar de masten en de lijnen zich bevinden. Echter, beschadigingen aan bovengrondse en ondergrondse hoogspanningsverbindingen kunnen gevaarlijk zijn voor mens en omgeving. Daarom vraagt TenneT van iedereen om tijdelijke of permanente werkzaamheden of aanpassingen die worden uitgevoerd onder of in de nabijheid van hoogspanningsverbinding te melden. Er worden vervolgens afspraken gemaakt over de realisatie van permanente aanpassingen, bijvoorbeeld een sportvoorziening of een zonnepark. Een aantal initiatieven zijn al bekend in relatie tot de opwaardering Dodewaard-Doetinchem.

Hoe TenneT omgaat met het betreden van de percelen waarop de masten staan en lieropstelplaatsen komen te staan kunt u terugvinden in paragraaf 3.1.

2.7 Projectprocedure

De besluitvorming voor dit project volgt de projectprocedure en is beschreven in afdeling 5.2 van de Omgevingswet. De projectprocedure is van toepassing op alle hoogspanningsprojecten met een spanningsniveau van 220 kV of meer. De minister van Klimaat en Groene Groei vormt in overeenstemming met de minister van Volkshuisvesting en Ruimtelijke Ordening het bevoegd gezag voor de besluitvorming. De projectprocedure voor dit project bestaat uit de volgende stappen (zie figuur 3).

Figuur 3: stappen in de projectprocedure

Voornemen en Participatieplan

De projectprocedure is gestart met de publicatie van dit document: het Voornemen en het Participatieplan (VenP). Het VenP beschrijft waarom het project nodig is, wat het project inhoudt en welk werk uitgevoerd gaat worden. Het VenP beschrijft daarnaast hoe iedereen kan meedenken en meepraten met het project. Dit noemen we ‘participeren’ en hiervoor worden een aantal participatie-activiteiten georganiseerd. Deze worden ook in het VenP beschreven (in hoofdstuk 3). Iedereen kan reageren op de verschillende onderdelen uit deze kennisgeving.

Het is mogelijk om te reageren op alle onderdelen van het Voornemen en het Participatieplan. U kunt bijvoorbeeld aangeven dat u anders betrokken wilt worden dan wat nu in het Participatieplan staat.

Wilt u een reactie geven? Dat kunt u vanaf 16-05-2025 tot 26-06-2025 doen. In hoofdstuk 4 leest u hoe u een reactie kunt indienen.

Fase tussen VenP en projectbesluit

Een onderdeel van de projectprocedure is het afgeven van de vergunningen die nodig zijn om de hoogspanningsverbinding te kunnen opwaarderen. Deze vergunningen zullen worden afgegeven door de lokale gemeentes of overheden zoals het ministerie van LVVN (voor natuur- en stikstofvergunningen). Na de publicatie van het VenP starten de onderzoeken voor het kunnen verlenen van deze vergunningen.

Als de onderzoeken zijn afgerond zal TenneT beginnen met het aanvragen van vergunningen. In deze projectprocedure coördineert de minister van Klimaat en Groene Groei (KGG) de besluitvorming en het aanvragen van de benodigde vergunningen. Dat betekent dat de gemeenten en andere bevoegde gezagen de vergunningen afgeven, maar KGG ervoor zorgt dat dit zoveel mogelijk tegelijk gebeurt.

Bij een opwaarderingsproject wordt gebruik gemaakt van het bestaande tracé en de bestaande masten. Anders dan bij nieuwbouw van een hoogspanningslijn is er geen sprake van alternatieve routes. Er is dus ook geen ruimtelijke afweging tussen verschillende routes. De beoordeling van de langetermijneffecten van de hoogspanningsverbinding, op onder andere leefomgeving, landschap, flora en fauna, bodem en water, hebben in het verleden al plaatsgevonden. De gevolgen voor de fysieke leefomgeving door opwaarderen is laag.

In bijlage V van de Omgevingswet staat beschreven dat voor dit project een milieu-effect-rapportage (mer)-beoordelingsplicht geldt. Hierin wordt onderzocht of er aanzienlijke milieu-effecten zijn door het project. Diverse milieuaspecten zullen worden onderzocht. Naast de in paragraaf 2.4 genoemde magneetvelden gaat dit om onder andere de volgende aspecten:

- Natuur (soortenbescherming, Natura 2000-gebieden, Natuur Netwerk Nederland);
- Milieuhygiënische bodemkwaliteit;
- Archeologie en cultuurhistorie;
- Geluid en trillingen;
- Luchtkwaliteit;
- Waterhuishouding;
- Ontplobbare (oorlogs-)resten.

In het kader van vergunningverlening en als voorbereiding op de mer-beoordeling worden er reeds diverse veld- en bodemonderzoeken uitgevoerd. De te onderzoeken milieuaspecten hebben met name betrekking op de aanlegfase. Als aanzienlijke milieueffecten meteen kunnen worden uitgesloten of voldoende kunnen worden verwijderd (gemitigeerd), dan kan het bevoegd gezag (KGG) oordelen dat er geen MER opgesteld wordt. Deze beoordeling wordt vastgelegd in het mer-beoordelingsbesluit. Vanwege het ontbreken van een ruimtelijke afweging in de procedure wordt er na het doorlopen van de mer-procedure direct gestart met het ontwerp-projectbesluit. Er wordt in dit project geen voorkeursbeslissing genomen.

Projectbesluit

De projectprocedure eindigt met het projectbesluit. In het projectbesluit beschrijft het bevoegd gezag (het ministerie van KGG in overeenstemming met het ministerie van VRO) hoe de opwaardering van de hoogspanningsverbinding eruit gaat zien. Ook laat het projectbesluit zien welke maatregelen en voorzieningen genomen worden om het project te realiseren. Dit kunnen permanente of tijdelijke maatregelen en voorzieningen zijn. Voorbeelden zijn het aanleggen van een tijdelijke weg voor werkverkeer of het snoeien van bomen of struiken.

Voorafgaand aan het definitieve projectbesluit wordt eerst het ontwerp-projectbesluit gepubliceerd en ter inzage gelegd. In het ontwerp-projectbesluit worden ook alle benodigde ontwerp-vergunningen en de te nemen maatregelen beschreven. Iedereen kan op het ontwerp-projectbesluit reageren, door middel van een zienswijze in een periode van 6 weken vanaf de publicatie. Een beschrijving van deze zogeheten inspraakperiode is beschreven in paragraaf 2.8.

Als de inspraakperiode voorbij is, gaan de ministeries van KGG en VRO het definitieve projectbesluit opstellen. De ingediende zienswijzen op het ontwerp-projectbesluit worden in een Nota van

Antwoord beantwoord. Deze Nota gebruiken de ministers bij het vaststellen van het definitieve projectbesluit (en de definitieve vergunningen).

Daarna wordt het definitieve projectbesluit gepubliceerd door de ministeries van KGG en VRO. Het definitieve projectbesluit en de vergunningen zijn juridische besluiten waartegen beroep kan worden ingesteld bij de Afdeling bestuursrechtspraak van de Raad van State.

2.8 Formele inspraakperiodes in de procedure

Tijdens de projectprocedure is het mogelijk bij publicatie van belangrijke besluiten een reactie in te dienen. Dit noemen wij 'formele' inspraak. Bij het VenP heet dit officieel een *reactie*, bij het ontwerp-projectbesluit een *zienswijze*. De termijn waarin een reactie ingediend kan worden, de inspraakperiode, duurt 6 weken vanaf de publicatiedatum.

De reacties op het VenP worden beantwoord in een reactienota. De reacties worden gebruikt om waar nodig, het project en de projectprocedure aan te passen. Zo kunt u bijvoorbeeld vragen om een andere manier van participatie dan wat er nu in het Participatieplan staat.

Een zienswijze is een formele reactie op een ontwerpbesluit dat ter inzage ligt. De ministers gebruiken de zienswijzen om waar nodig, het definitieve projectbesluit aan te passen. In een Nota van Antwoord bij het definitieve projectbesluit worden de zienswijzen beantwoord. Hoe u een reactie of zienswijze kunt indienen is beschreven in paragraaf 4.3.

Naast het indienen van een reactie of zienswijze, zijn er andere mogelijkheden om mee te denken of te praten over dit project. Deze vindt u terug in het Participatieplan in hoofdstuk 3. De planning van de stappen van de projectprocedure en de realisatie is als volgt:

Stap	Onderdeel	Planning	Reactiemogelijkheid
1	Start van de procedure door publicatie van de kennisgeving van het Voornemen en Participatieplan (dit document)	Mei-juni 2025	Reactie op Voornemen en Participatieplan
2	Planuitwerking en ontwerp-projectbesluit	2025-2026	Zienswijze op Ontwerp-projectbesluit
3	Projectbesluit (incl. Uitvoeringsvergunningen)	Q3 2027	Beroep Raad van State op definitief Projectbesluit
	Realisatie: (Afsluiten zakelijk recht overeenkomsten (ZRO))* en uitvoering	2028 – 2029	

* bij een bestaande verbinding is er sprake van bestaande ZRO's die over de afgelopen 40 jaar zijn afgesloten.

3 Voorstel voor participatie

Wij, het Ministerie van Klimaat en Groene Groei en TenneT, vinden het belangrijk dat iedereen die zich betrokken voelt bij dit project, de kans krijgt om mee te denken en te praten. Oftewel: te 'participeren'. In dit hoofdstuk leest u hoe wij u willen laten participeren bij dit project.

3.1 Waarom participatie?

Dit project is belangrijk voor de verduurzaming van Nederland. Tegelijk kan het werk aan de hoogspanningsverbinding ingrijpend zijn voor de lokale omgeving. Belangen van de lokale omgeving moeten waar mogelijk met die van het project afgestemd worden waar mogelijk. Daarom willen we iedereen die zich betrokken voelt bij het project, zo goed mogelijk laten meedenken en meepraten met de plannen. Op die manier willen we de belangen in de omgeving van het project mee laten wegen.

Ook vinden we het belangrijk kennis te nemen van de zorgen die er mogelijk leven en te weten welke vragen en onduidelijkheden er zijn. Hierover kunnen we met elkaar in gesprek. Uit ervaring weten we bovendien dat de omgeving vaak waardevolle informatie heeft voor het project. Bijvoorbeeld over ruimtelijke zaken zoals waar een tijdelijke werk weg het beste kan komen te liggen, of over hoe een participatie-activiteit het beste kan worden georganiseerd. Hier wordt de uiteindelijke besluitvorming van het project beter van.

We willen de omgeving al vroeg in het project laten participeren. Wat we willen ophalen en bereiken:

- We horen graag hoe u op de hoogte wilt blijven. Zo kunnen we u goed informeren.
- We willen weten welke vragen en zorgen u heeft, maar ook welke kansen u ziet. Zo kunnen we daar zoveel mogelijk rekening mee houden.
- We willen laten zien hoe we met uw belangen, aandachtspunten, kansen en zorgen omgaan en zijn omgegaan. Zo is helder waarom we bepaalde keuzes maken en hebben gemaakt.
- Wij willen de gevolgen van ons project duidelijk laten zien en samen met u mogelijkheden voor de uitvoering van de opwaardering goed afwegen.
- We willen met u in gesprek blijven en samenwerken. Zo bouwen we een relatie met u op die ook van waarde is tijdens de uitvoering en later, als het netwerk in gebruik is.

Initiatieven van derden:

TenneT is zelf geen eigenaar van alle percelen waarop de masten en waarboven de geleiders zich bevinden. TenneT maakt met de eigenaren afspraken over wat er wel en niet wordt toegestaan op de percelen direct onder en rond de hoogspanningsverbinding; de zogenaamde zakelijk recht strook ('ZRO') of 'belemmerende strook'. Wanneer een eigenaar of gebruiker een activiteit wil uitvoeren in de zogeheten 'belemmerende strook' kan daarvoor toestemming worden gevraagd bij TenneT.

Ook kan het voorkomen dat er tijdens de duur van een opwaarderingsproject aanvullende voorwaarden aan de eigenaren gesteld worden. Met de betreffende eigenaren en gebruikers worden dan maatwerkafspraken gemaakt, bijvoorbeeld voor uit te voeren (veld- en bodem) onderzoeken en voor de uitvoer van werkzaamheden. Zo bevinden zich onder de lijn Dodewaard-Doetinchem een

aantal grootschalige zonneparken. Hier worden afspraken over gemaakt zodat de masten bereikbaar blijven en de zonnepanelen niet door werkzaamheden beschadigd kunnen worden.

TenneT maakt voor de aanvoer van materialen en het inhangen van de nieuwe lijnen gebruik van de openbare weg (veelal in eigendom van lokale overheden en/of de provincie) en de percelen in eigendom van derden. Niet al deze wegen zijn geschikt voor zwaardere transport. Daarnaast hebben deze wegen soms te maken met gepland beheer en onderhoud en vernieuwing door het lokale bevoegd gezag. TenneT spreekt met de wegbeheerders en eigenaren van percelen om hier zo goed mogelijk mee om te gaan en beheer, onderhoud of vernieuwing zo goed mogelijk met de werkzaamheden af te stemmen. Daar waar aanvullende maatregelen nodig zijn voor behoud van de wegen en de veiligheid worden heldere afspraken gemaakt. Ook in de communicatie over lokale tijdelijke aanpassingen wordt samenwerking gezocht met de communicatiemiddelen en kanalen van de lokale overheden en stakeholders.

3.2 Wie worden er betrokken?

Voor dit project werken we volgens de Omgevingswet. De Omgevingswet maakt verschil tussen vier categorieën omgevingspartijen:

- **Burgers:** inwoners van gemeenten in het werkgebied.
- **Bedrijven:** bedrijven gevestigd in het werkgebied of met een belangrijk aandeel in het werkgebied.
- **Maatschappelijke organisaties:** organisaties die een maatschappelijk belang hebben. U kunt hier denken aan natuur- en milieuorganisaties die als doel hebben de natuur en leefomgeving te beschermen.
- **Bestuursorganen:** bij het project zijn bestuursorganen betrokken op zowel landelijk niveau (het ministerie), regionaal niveau (provincie en waterschappen) als lokaal niveau (gemeenten).

Met bestuursorganen (provincie, waterschappen en gemeenten) hebben het ministerie van KGG en TenneT regelmatig overleg. Daarin bespreken we de voortgang van het project en de procedure. Burgers, bedrijven en maatschappelijke organisaties laten we participeren via informatiebijeenkomsten, het indienen van reacties en waar nodig persoonlijke gesprekken. Dit staat verder beschreven in paragraaf 3.4.

In bijlage 2 is een eerste overzicht opgenomen van belangenorganisaties en instanties. Iedereen die aan deze lijst wil worden toegevoegd of ziet dat er partijen ontbreken, kan zich bij ons melden. In hoofdstuk 4 staat hoe u dit kunt doen.

3.3 Uitgangspunten bij participatie en communicatie

We willen u zo goed mogelijk laten participeren in het project. Dit doen we volgens vier uitgangspunten:

We willen de belangen van de omgeving kennen en weten wat er speelt

We doen moeite om inzicht te krijgen in ieders belangen, ideeën en plannen. We brengen waar mogelijk vroeg in het project grondeigenaren, maatschappelijke organisaties, waterschappen, provincies en gemeenten en vragen, kennis en meningen in kaart. Ook willen we de omgeving door

kennisgeving van dit en andere belangrijke documenten de kans geven hun inbreng te geven op participatie, aanpak van uitvoering en hun zorgen en kansen. Daardoor kennen we de belangrijkste problemen, kansen en belangen in het gebied en kunnen we deze bespreken met de omgeving.

We nemen iedereen zoveel als mogelijk mee, door transparant te zijn over keuzes en afwegingen over de uitvoering en onderbouwen genomen keuzes en afwegingen

We delen actief informatie over het project en het proces. We maken keuzes op basis van zorgvuldige afwegingen. We leggen uit hoe we tot deze afwegingen zijn gekomen en waarom we deze keuzes hebben gemaakt. We laten zien hoe we omgevingsbelangen hierin hebben betrokken en wat deze keuzes betekenen. Daarin maken we duidelijk wat wel en niet kan en waarom.

We komen met een helder verhaal met een duidelijke rol en verantwoordelijkheid

De ambitie van het ministerie van KGG en TenneT is dat het voor iedereen in de omgeving duidelijk is wie we zijn, wat we in dit project doen en waarom we dat doen. We zijn makkelijk bereikbaar en benaderbaar, zodat iedereen met vragen, zorgen en inbreng bij ons terecht kan. TenneT beantwoordt als initiatiefnemer inhoudelijke vragen over de hoogspanningsverbinding zelf. Het ministerie van KGG beantwoordt als bevoegd gezag vragen over de procedure en de besluitvorming van het project.

We zorgen voor participatie die aansluit bij de fase in de procedure

Participatie is maatwerk, omdat ieder project en iedere omgeving uniek is. De hoeveelheid en manier van participatie verschilt per fase in de procedure en per behoefte van de verschillende partijen in de omgeving. De rol en belangen van een gemeente zijn anders dan van die van een bewoner. We proberen daarom iedereen te laten participeren op een manier die bij haar/hem past. We houden rekening met voorkeuren van omgevingspartijen over de manier waarop, waarover en wanneer zij geïnformeerd willen worden.

Onze communicatie doen we volgens de volgende uitgangspunten:

1. Onze communicatie is duidelijk en begrijpelijk voor elke doelgroep.
2. We communiceren en informeren op verschillende manieren. Zo kan iedereen onze informatie op een voor zichzelf juiste manier tot zich nemen. Wie dat wil, kan met ons in gesprek gaan.
3. Daar waar het meerwaarde heeft beelden we informatie uit in plaatjes en filmpjes.
4. We communiceren op tijd en actief.
5. We zijn goed bereikbaar en reageren snel op vragen, verzoeken en klachten.
6. We gaan zorgvuldig om met persoonsgegevens, zoals namen en adressen. Dit betekent dat we ons uiteraard houden aan de privacywetgeving als we persoonsgegevens bewaren.

3.4 Hoe communiceren we met de omgeving van het project?

We informeren de omgeving vanaf het begin van het project en doen dat via:

Publicaties in de media:

- Publicaties van belangrijke besluiten in de Staatscourant (Officiële bekendmakingen);

- Publicaties van belangrijke stappen in het project in diverse lokale en regionale media, zoals regionale kranten en dagbladen;
- We maken, als dat kan, ook gebruik van communicatiemiddelen van derden, zoals gemeentepagina's in huis-aan-huisbladen;

Internet:

- Waar dat kan publiceren we informatie op websites en sociale media van de gemeenten, provincie en belangenorganisaties;
- Op de website www.rvo.nl/hsv-dod-dtc vindt u vanaf de publicatiedatum van het Voornemen en Participatieplan informatie over de procedure en het besluitvormingsproces. Ook vindt u hier documenten die gepubliceerd worden. Denk hierbij aan het VenP, de ontwerpbesluiten voor vergunningen en het projectbesluit en updates van het Participatieplan;
- Overige informatie over het project delen we via de website [Dodewaard - Doetinchem](http://Dodewaard-Doetinchem). Hier kunt u zich ook inschrijven voor de nieuwsberichtenservice. U ontvangt dan een e-mail wanneer een nieuw bericht is geplaatst. Zo blijft u op de hoogte van de laatste stand van zaken.

Direct contact:

- Waar nodig hebben we direct contact met belanghebbenden van het project. Dit kan bijvoorbeeld met grondeigenaren in het projectgebied zijn. We informeren hen in persoonlijke gesprekken over de stappen en voortgang van het project;
- In paragraaf 4.3 is aangegeven hoe u contact kunt opnemen met TenneT of het ministerie van KGG met vragen of opmerkingen over het project.

Informatiebijeenkomsten:

- Het VenP en het ontwerp-projectbesluit worden ter inzage gelegd. Dit duurt 6 weken, waarbij iedereen op deze stukken kan reageren. Tijdens deze periodes organiseren we meerdere informatiebijeenkomsten. U kunt hierbij denken aan een informatieavond of –markt in een gemeentehuis of buurthuis. De locaties en tijden van de informatiebijeenkomsten voor de ter inzagelegging van het VenP vindt u in paragraaf 4.3.

3.5 Participatie-activiteiten tijdens de procedure van het project

De projectprocedure voor dit project bestaat uit meerdere stappen (zie paragraaf 2.6). In elke stap vragen we iets anders van de omgeving. Daarom verschilt ook de participatie per stap een beetje. In deze paragraaf leest u over de activiteiten voor participatie bij stap 1 (Voornemen en Participatieplan) en stap 2 (ontwerp-projectbesluit met daarbij de ontwerpvergunningen). In het vervolg van het project wordt het Participatieplan waar nodig bijgewerkt.

Stap 1: Kennisgeving Voornemen en Participatieplan

In deze stap maken het ministerie van KGG en TenneT het project aan de omgeving bekend.

Doel van participatie in deze stap:

- Het doel van het project uitleggen;
- Uitgangspunten van het Voornemen en Participatieplan delen;
- Reacties en bijdragen van de omgeving op het Voornemen en Participatieplan verzamelen.

Participatieactiviteiten

Activiteit	Toelichting	Voor wie	Datum
Persoonlijke keukentafel gesprekken	TenneT gaat met grondeigenaren en grondgebruikers in gesprek om de uit te voeren onderzoeken en bouwwegen te bespreken	Grondeigenaren en grondgebruikers	<i>Vanaf najaar 2024</i>
Reviewsessie Voornemen en Participatieplan	Reviewperiode waarin ambtenaren aandachtspunten op het Voornemen en Participatieplan kunnen aandragen	Betrokken provincie, gemeenten en waterschappen	<i>Week 10-11 2025</i>
Regio-overleggen	Met ambtenaren bijpraten over conceptversies van belangrijke documenten, vergunningen en belangrijke stappen in de procedure	Betrokken provincie, gemeenten en waterschappen	<i>Vanaf Q1 2025</i>
Communicatie-werkgroep met mede-overheden	De communicatie rond de terinzagelegging van het VenP wordt met medeoverheden besproken in een aparte werkgroep. Daarmee willen we zorgen dat de communicatie van het project naar de omgeving zo duidelijk mogelijk is.	Betrokken provincie en gemeenten	<i>Vanaf Q1 2025</i>
Terinzagelegging Voornemen en Participatieplan	Mogelijkheid om te reageren op dit document en ideeën, aandachtspunten en oplossingen aan te dragen	Iedereen die zich bij dit project betrokken voelt	<i>Van 15-05-2025 tot 26-06-2025</i>
Informatie-bijeenkomsten	Rond de terinzagelegging van het Voornemen en Participatieplan organiseren we informatiebijeenkomsten. Doel van deze bijeenkomst is het toelichten van het Voornemen en Participatieplan, het project en het beantwoorden van vragen	Iedereen die zich bij dit project betrokken voelt	<i>Tussen 15-05-2025 en 26-06-2025</i>
Reactienota	Verslag van de reacties ingediend op het Voornemen en Participatieplan Reacties op het voornemen gebruiken we bij het schrijven van het ontwerp-besluit. De reactienota zal zo snel mogelijk na de TIL van het VenP gepubliceerd worden. Reacties op het Participatieplan worden gebruikt om het participatieproces verder uit te werken.	Iedereen die zich bij dit project betrokken voelt	<i>Q3 2025</i>

Stap 2: Ontwerp-projectbesluit en ontwerpvergunningen

Met het ontwerp-projectbesluit leggen we het ruimtegebruik van het project ruimtelijk/planologisch vast. In het ontwerp-projectbesluit wordt aangegeven hoe verschillende partijen bij de voorbereiding zijn betrokken. Daarnaast worden de ontwerpvergunningen afgegeven. Op de publicatie van het ontwerp-projectbesluit en ontwerpvergunningen kan iedereen een zienswijze indienen. Daarnaast wordt een beschrijving van het project gegeven, wat de, voor de fysieke leefomgeving, relevante maatregelen en voorzieningen zijn om het project te realiseren en de maatregelen die worden getroffen om de nadelige gevolgen van het project te beperken of compenseren.

Doel van participatie in deze stap:

- Informeren over het proces en beperkende of compenserende maatregelen;
- Reacties en bijdragen van de omgeving op het ontwerp-projectbesluit en ontwerpvergunningen ontvangen.

Participatieactiviteiten

Activiteit	Toelichting	Voor wie	Datum
Regio-overleggen	Met ambtenaren bijpraten over conceptversies van belangrijke documenten, vergunningen en belangrijke stappen in de procedure	Betrokken provincie, gemeenten en waterschappen	<i>Vanaf Q1 2025</i>
Communicatie werkgroep	Aan de hand van een nieuwsbrief delen wij informatie over het project en de voortgang	Iedereen die zich bij dit project betrokken voelt	<i>Vanaf Q3 2025 (halfjaarlijks)</i>
Terinzagelegging van ontwerp-projectbesluit en ontwerpvergunningen	Iedereen kan reageren op het ontwerp-projectbesluit en ontwerpvergunningen.	Iedereen die zich bij dit project betrokken voelt	<i>Q1 2027</i>
Informatie-bijeenkomsten	Rond de terinzagelegging van het ontwerp-projectbesluit en de ontwerpvergunningen organiseren we informatie-bijeenkomsten. Het doel van deze bijeenkomsten is het toelichten van de het ontwerp-projectbesluit en de ontwerpvergunningen en vragen beantwoorden.	Iedereen die zich bij dit project betrokken voelt	<i>Q1 2027</i>
Reactienota	De reactienota is een verslag van alle reacties die op het ontwerp-projectbesluit en de ontwerpvergunningen zijn ingediend en van de antwoorden	Iedereen die zich bij dit project betrokken voelt.	<i>Q2 2027</i>

	van het ministerie van KGG op elke reactie.		
--	---	--	--

Participatielogboek

Alle participatie-activiteiten in dit project verzamelen we in een logboek. Hierin is terug te vinden welke activiteiten wanneer zijn geweest, wie hierbij aanwezig waren (personen geanonimiseerd) en wat de belangrijkste onderwerpen van de activiteit waren. Het participatielogboek voegen we toe aan de besluiten die ter inzage worden gelegd.

4 Denk mee, we zien uw reactie graag tegemoet

4.1 Waarover kunt u meedenken?

Participatie is maatwerk, omdat ieder project en iedere omgeving uniek is. We streven naar participatie die zo goed mogelijk past bij het project, de omgeving en (de participatiebehoeften van) burgers, bedrijven, maatschappelijke organisaties en bestuursorganen.

Bij een opwaarderingsproject zijn er minder keuzes waar de omgeving invloed op heeft dan bij een nieuw te realiseren station of tracékeuze. Het tracé staat immers al vast; we gebruiken de bestaande masten en de bestaande stations. Wel zullen er veel bouwwegen in het gebied worden aangelegd om de masten te bereiken. Deze bouwwegen liggen meestal op gronden die niet in eigendom zijn van TenneT maar van lokale overheden of particulieren. Over onder andere deze bouwwegen stemt TenneT af met de perceeleigenaren en pachters.

Daarnaast kan iedereen meedenken over:

- **De milieuaspecten.**
 - o TenneT laat een mer-beoordeling opstellen voor de verbindingen tussen Dodewaard en Doetinchem. Hieruit moet beoordeeld worden of een verdere mer-procedure nodig is of niet. De minister van KGG zal deze beoordeling vastleggen in een mer-beoordelingsbesluit. Dit rapport en besluit zullen samen met het ontwerp-projectbesluit ter inzage worden gelegd en u kunt hierop uw zienswijze indienen.
- **Het projectbesluit.**
 - o De vergunningen die nodig zijn voor de opwaardering worden gecoördineerd door KGG en de minister van KGG in overeenstemming met de minister van VRO nemen het (definitieve) projectbesluit. Sommige lokale uitvoeringsvergunningen worden door de aannemer lokaal aangevraagd. De (gecoördineerde) ontwerpvergunningen worden ter inzage gelegd zodat u hierop uw zienswijze kunt indienen. Ook het ontwerp-projectbesluit wordt ter inzage gelegd. Op het definitieve projectbesluit kunt u beroep bij de Raad van State indienen.
- **Voorkomen van hinder en overlast**

- o Om de masten en de verbindingen te kunnen bereiken zullen bouwwegen in het werkgebied worden aangelegd. Daarnaast zullen er materialen naar de werklocaties gebracht moeten worden. Dit proberen we te doen met zo min mogelijk overlast. Als u hier specifiek ideeën over heeft horen wij dat graag.
- **Informatievoorziening.**
 - o U kunt meedenken over hoe u geïnformeerd wilt worden over dit project. TenneT maakt standaard gebruik van een (projecten)website en nieuwsbrieven, grondeigenaren en rechthebbenden worden persoonlijk benaderd en daarnaast worden berichten gepubliceerd in de huis-aan-huis bladen. Hoe wilt u worden geïnformeerd?

4.2 Wat gebeurt er met uw inbreng?

Alle aangedragen ideeën en reacties worden door het projectteam van het ministerie van KGG en TenneT geïnventariseerd en beantwoord. De reacties betrekken we bij het bijwerken van het Participatieplan en het opstellen van het ontwerp-projectbesluit. Alle reacties worden anoniem gebundeld en beantwoord in Reactienota. Deze Reactienota wordt zo snel mogelijk na afloop van de terinzagelegging gepubliceerd. Iedereen die een reactie heeft ingediend, ontvangt een brief waarin de publicatie van de Reactienota wordt aangekondigd.

4.3 Informatiebijeenkomsten en contactgegevens

Tussen 16 mei 2025 en 26 juni 2025 is de eerste formele reactiemogelijkheid. Iedereen kan in deze periode reageren op het Voornemen om dit project te gaan uitvoeren en op de inhoud van dit VenP. Tijdens de informatiebijeenkomsten kunt u ook ideeën, aandachtspunten en bezwaren naar voren brengen. Ook is er in deze fase van het project nog veel ruimte om mee te geven welke informatie er volgens u nog ontbreekt. Dit kunt u met de medewerkers van TenneT of het ministerie van KGG die betrokken zijn bij het project delen. Medewerkers van TenneT en het ministerie van KGG gaan graag met u in gesprek over het Voornemen en Participatieplan. U kunt langskomen op:

- 3 juni in Duiven, Van der Valk Hotel Duiven, Impuls 2, 6921 RK Duiven
- 11 juni in Elst, Zalencentrum Onder de Toren, Sint Maartenstraat 34, 6661 DA Elst

Nadere informatie hoe u een formele reactie kunt indienen:

- Via: www.rvo.nl/hsv-dod-dtc
- Via officiële bekendmakingen.nl

U kunt op drie manieren reageren:

1. Bij voorkeur digitaal via www.rvo.nl/hsv-dod-dtc
2. Per post:
Bureau Energieprojecten
Inspraakpunt Opwaardering Dodewaard - Doetinchem
Postbus 111
9200 AC Drachten

Wilt u uw brief ondertekenen en uw adres vermelden? Dan sturen wij u per brief een ontvangstbevestiging.

3. Voor het opnemen van mondelinge reactie kunt u op werkdagen tussen 9.00 en 17.00 uur bellen met Bureau Energieprojecten op 088 042 47 47.

Op basis van uw reactie kan besloten worden om aanpassingen in het project door te voeren. Alle reacties worden anoniem verzameld in een document en beantwoord in een zogenaamde Reactienota. Hierin staat op welke manier een reactie wordt meegenomen in het project.

Wilt u geen formele reactie indienen, maar bent u op zoek naar informatie? Raadpleeg dan de onderstaande bronnen (www.rvo.nl/hsv-dodewaard-doetinchem of [Opwaarderen 380 kV-net](#)) of neem, afhankelijk van uw vraag contact op met het Ministerie KGG/BEP (088 042 47 47). Of met TenneT via de omgevingsmanager aangesteld voor dit project middels het algemene mailadres opwaarderen TenneT: servicecenter@tennet.eu.

Bijlage 1

Lijst gebruikte afkortingen (alfabetisch)

kA: kilo (duizend) Ampère
BEP: Bureau Energieprojecten
HTLS: High Temperature Low Sag (Hogere Temperatuur Lagere Doorzakking, zie ook [geleiders](#))
KGG: (Ministerie of minister van) Klimaat en Groene Groei
kV: kilo (duizend) volt
LVVN: (Ministerie of minister van) Landbouw, Visserij, Voedselzekerheid en Natuur
MER: milieueffectrapport
mer: (Commissie voor de) milieueffectrapportage
(p)MIEK: (Provinciale) Meerjarenprogramma Infrastructuur Energie en Klimaat
OB: Omgevingsbesluit
OS: Onderstations
Ow: Omgevingswet
Q1 (2, 3 of 4): Kwartaal 1, 2, 3 of 4
RVO: Rijksdienst voor Ondernemend Nederland
RWS: Rijkswaterstaat
VenP: Voornemen en Participatieplan
VRO: (Ministerie of minister van) Volkshuisvesting en Ruimtelijke Ordening
We/wij: TenneT & het ministerie van Klimaat en Groene Groei
ZRO: Zakelijk Rechtsstrook

Bijlage 2

Lijst betrokken omgevingspartijen:

Medeoverheden:

- Provincie Gelderland
- Gemeenten: Neder Betuwe, Overbetuwe, Lingewaard, Duiven, Zevenaar, Doetinchem, Bronckhorst en Montferland.
- Waterschappen: Rivierenland en Rijn en IJssel

Rijkswaterstaat, ProRail, Gasunie

Staatsbosbeheer, natuur- en milieuorganisaties, Vitens

Regionale netbeheerder:

- Liander;

Lokale belangenorganisaties:

- De verenigingen van plaatselijke belangen, lokale ondernemersverenigingen of energiecoöperaties; overige omwonenden

Daarnaast zijn grondeigenaren, huurders en gebruikers van percelen waar de masten staan, de verbinding loopt en tijdelijke werkvelden/ bouwsites ingericht dienen te gaan worden betrokken. Dit betreft zowel eigenaren van zonneparken, landgoederen, agrariërs en particuliere bewoners: